

Procesnota

BELEIDSPLAN RUIMTE KASTERLEE

COLOFON

Opdracht

Beleidsplan Ruimte Kasterlee
Procesnota
versie oktober 2024

Opdrachtgever

Gemeente Kasterlee

Onderzoeksteam

Atelier Romain
Arnout De Waele
Nathalie Casteels
Charles Convents

Antea Group

Koen Janssens
Anton De Boeck
Siebe Puynen

Endeavour

Jakob Vandevoorde

Beelden en foto's

Atelier Romain, Antea Group of Endeavour
tenzij anders vermeld

Atelier Romain

Dendermondsesteenweg 50
9000 Gent
+32 (0) 9 233 69 76
info@atelierromain.be
www.atelierromain.be

Antea Group nv

Roderveldlaan 1
2600 Antwerpen
+32 (0) 3 221 55 00
www.anteagroup.be

Endeavour

Rijnkaai 37
2000 Antwerpen
+32 (0) 478 25 62 12
www.endeavours.eu

INTRODUCTIE	5
Een procesnota uitgelegd	6
Naar een nieuw ruimtelijk beleid	7
Vijf uitdagingen in Kasterlee	10
Zeven ambities voor Kasterlee	11
WETTELIJK KADER	13
Procesinformatie	15
Planproces	17
PLAN VAN AANPAK	19
Genomen stappen in het proces	20
Participatie en overleg	22

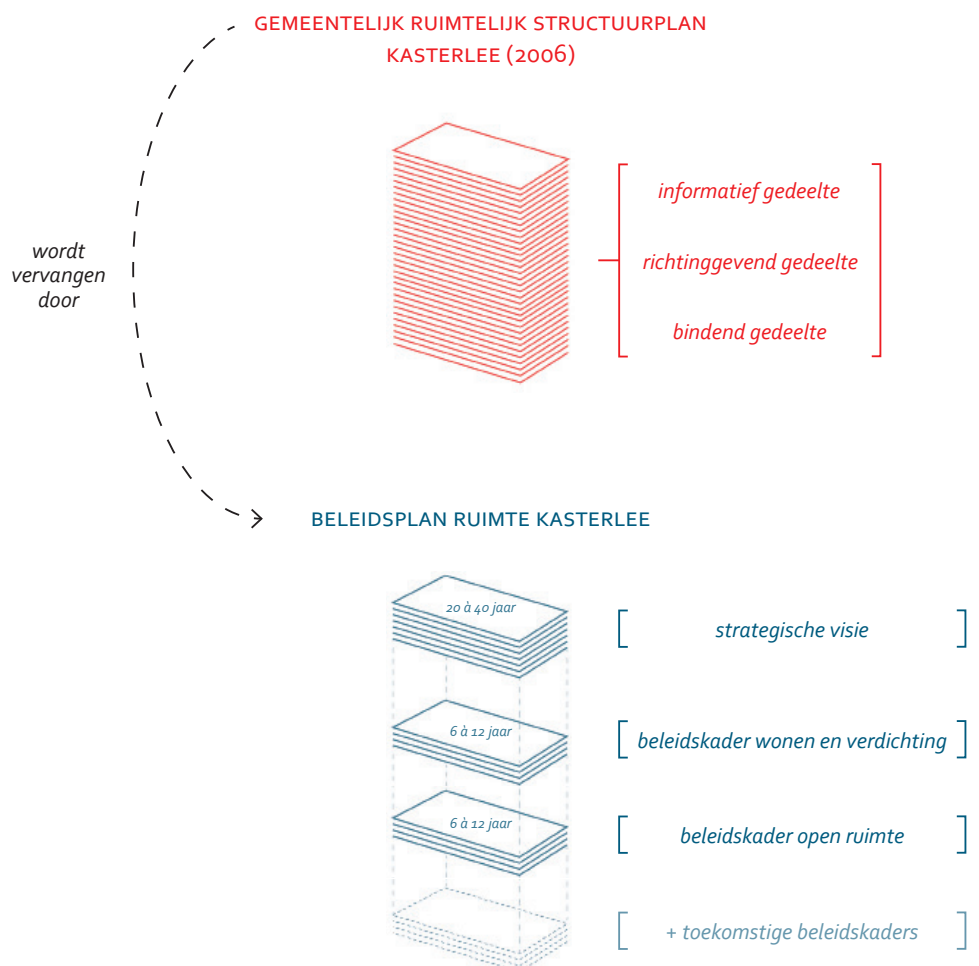
INTRODUCTIE

Een procesnota uitgelegd

De procesnota die u momenteel voor u heeft, is een formeel document dat hoort bij het voorontwerp van het Beleidsplan Ruimte van de gemeente Kasterlee. Het hoofddoel van deze procesnota is om inzicht te verschaffen in het verloop van het Beleidsplan Ruimte.

Het Beleidsplan Ruimte is op dit moment nog in opmaak. De procesnota biedt een overzicht van de tot nu toe genomen stappen, evenals een vooruitblik op welke stappen nog genomen moeten worden. Daarnaast behandelt de procesnota ook de betrokken partijen en de momenten waarop er communicatie en participatie met het brede publiek heeft plaatsgevonden.

Het karakter van de procesnota is informatief, en het zal geleidelijk worden bijgewerkt naarmate het proces vordert. U kan het planproces ook online volgen via de gemeentelijke website: <https://www.kasterlee.be/product/3180/beleidsplan-ruimte>

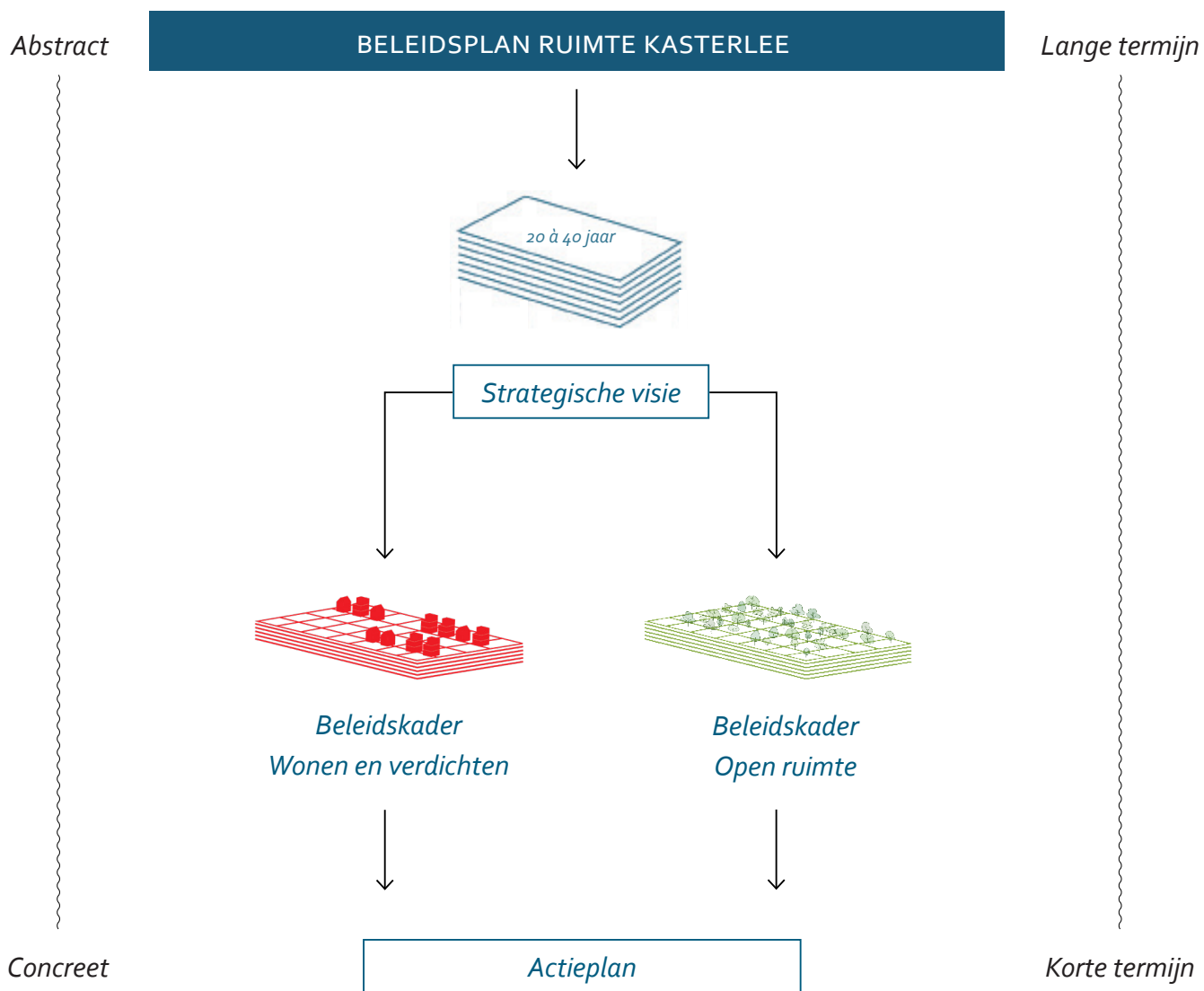
Naar een nieuw ruimtelijk beleid

Het uiteindelijke Beleidsplan Ruimte zal de gemeente voorzien van een nieuw, vooruitstrevend kader voor het komende ruimtelijke beleid met een duurzame en consistente ruimtelijke visie voor het gehele grondgebied. Het vervangt het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan van Kasterlee uit 2006. Dit structuurplan beschrijft het ruimtelijk beleid dat tot op heden is geïmplementeerd. Veel van de in dat plan vermelde acties zijn inmiddels uitgevoerd of niet langer wenselijk vanwege nieuwe inzichten.

Beleidsplannen zijn relatief nieuwe instrumenten in de ruimtelijke ordening en vervangen sinds 2018 de structuurplannen. Ze worden zowel op Vlaams, provinciaal als gemeentelijk niveau opgesteld. In tegenstelling tot de rigide structuurplannen zijn beleidsplannen flexibeler van aard. Ze zijn een strategisch, dynamisch en uitvoeringsgericht instrument dat verschillende beleidsdomeinen integreert.

De ruimtelijke structuurplannen bestaan uit een toelichtend, richtinggevend en bindend deel, die samen één ondeelbaar document vormen. Als er wijzigingen nodig zijn in een geldend ruimtelijk structuurplan, moet het volledige document worden herzien. In de toekomst zullen de beleidsplannen deze structuurplannen vervangen.

Beleidsplannen bestaan uit een overkoepelende strategische visie en individuele beleidskaders. De strategische visie op lange termijn (20 tot 40 jaar) beschrijft de bestuurlijke kijk op de ruimte. Deze strategische visie wordt, vanwege haar strategische aard, in principe niet vervangen. De beleidskader daarentegen zijn concretere beleidsdocumenten die beschrijven hoe de gemeente stappen zal zetten om deze visie werkelijkheid te maken. Ze kunnen zowel thematisch als gebiedsgericht zijn en bevatten doelstellingen en acties voor de korte en middellange termijn (6 à 12 jaar).

Concreet omvat een beleidsplan een strategische visie en ten minste één beleidskader. Er bestaat geen maximaal aantal beleidskaders, en deze kunnen te allen tijde worden toegevoegd, vernieuwd of verwijderd. Wanneer de gemeente besluit een nieuw beleidskader toe te voegen, kan dit worden gedaan zonder dat het volledige beleidsplan (inclusief de strategische visie en andere beleidskaders) aangepast hoeft te worden. Ook wanneer een beleidskader voltooid is of aan vernieuwing toe is, kan dit eenvoudig worden gerealiseerd door de opmaak van een vervangend beleidskader. Op deze manier biedt een beleidsplan zowel flexibiliteit als stabiliteit: het bestaand beleid hoeft niet volledig herzien te worden bij specifieke wijzigingen.

Het Beleidsplan Ruimte voor Kasterlee is in opmaak en zal bestaan uit een strategische visie en twee beleidskaders. Deze strategische visie wordt opgesteld met een langetermijnfocus tot 2050. Naast deze strategische visie heeft de gemeente besloten om twee thematische beleidskaders te ontwikkelen, namelijk:

- Beleidskader Wonen & Verdichting
- Beleidskader Open Ruimte.

In de verkenningsfase van het beleidsplan hebben we onderzocht wat de kansen en knelpunten van de gemeente Kasterlee zijn. We hebben de maatschappelijke uitdagingen geïdentificeerd waarmee de gemeente geconfronteerd wordt. Op basis van deze uitdagingen hebben we zeven ambities en bijhorende ruimtelijke strategieën geformuleerd. Deze ambities respresenteren hoe de gemeente zich ruimtelijk kan ontwikkelen tegen het jaar 2050 en de ruimtelijke strategieën geven aan hoe we deze visie willen verwezenlijken. De strategische visie is dus het resultaat van de combinatie van deze ambities en strategieën.

Op de volgende pagina's worden de uitdagingen en de bijhorende ambities van Kasterlee gepresenteerd. Echter, de concrete uitwerking komt pas naar voren in de beleidskaders. Terwijl een strategische visie vaak brede ruimtelijke ambities omvat (soms vanzelfsprekend), zorgen de beleidskaders voor concrete specificaties. Een beleidskader beschrijft welke doelstellingen en acties binnen een specifiek thema noodzakelijk zijn.

De beleidskaders voor het Beleidsplan Ruimte van Kasterlee omvatten doelstellingen en acties die de gemeente komende jaren zal moeten ondernemen om te evolueren naar een Kasterlee van 2050. In de beleidskaders wordt gespecificeerd wat er moet gebeuren, hoe dit bij voorkeur wordt uitgevoerd (met welke instrumenten) en binnen welk tijdsbestek.

Al het ondersteunend onderzoek dat heeft geleid tot de beleidskaders wordt weergegeven in aanvullende onderzoeksrapporten. Hierin wordt meer informatie verstrekt over de gemaakte beleidskeuzes.

In dit planproces wordt tevens een strategische Milieueffectenrapportage (MER) uitgevoerd. Aangezien het Beleidsplan Ruimte valt onder het Decreet houdende de Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid, onderzoeken we in deze strategische MER de mogelijke milieueffecten van het plan. Deze beoordeling van milieueffecten wordt parallel uitgevoerd met de opstelling van het Beleidsplan Ruimte. Gedurende dit proces worden zowel positieve als negatieve effecten van het plan op de omgeving beoordeeld. Door de gelijktijdige ontwikkeling van deze documenten kunnen elementen in het beleidsplan onmiddellijk worden aangepast als er ongewenste milieueffecten worden vastgesteld.

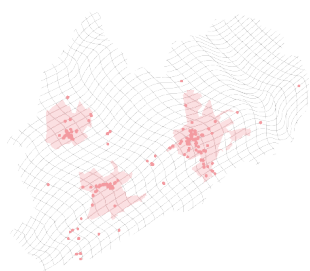
Vijf uitdagingen in Kasterlee

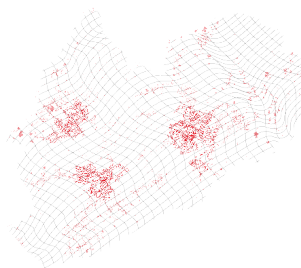
© Toerisme Provincie Antwerpen

- 1. Een veranderend klimaat***
- 2. Demografische trends***
- 3. Schaarse ruimte***
- 4. Verlies dorpse identiteit***
- 5. Versnippering in de open ruimte***

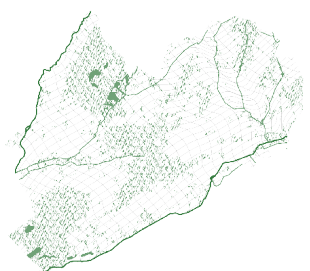
Zeven ambities voor Kasterlee

1. VOORZIENINGEN ALS DRAGER VAN EEN KERNGEBONDEN WOONMODEL

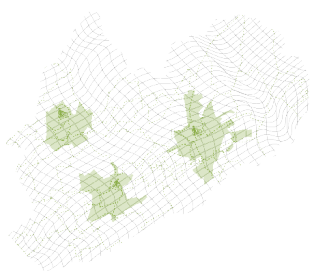
2. LEVENSLOOPBESTENDIG EN INTERGENERATIONEEL WONEN

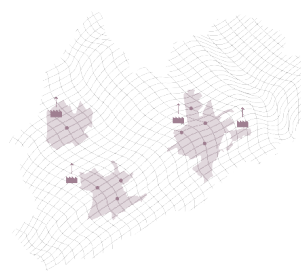
3. DE HEUVELRUG EN ZIJN VALLEIEN ALS BEELDBEPALEND EN STRUCTUREREND ELEMENT

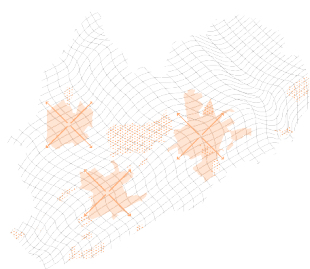
4. LANDBOUW ALS PRODUCTIEVE BEHEERDER VAN DE OPEN RUIMTE

5. TRAGE WEGENNETWERK VERSTERKEN EN VERBINDEN

6. BEDRIJVENTERREINEN OPTIMALISEREN EN VERWEEFBARE BEDRIJVEN IN DE KERNEN

7. RECREATIEVE POLEN ALS ONDERDEEL VAN HET DORP EN HET LANDSCHAP

WETTELIJK KADER

Procesinformatie

Deze procesnota bevat essentiële informatie over het reeds afgelegde traject en de toekomstige stappen in de ontwikkeling van het definitieve Beleidsplan Ruimte Kasterlee. De opmaak van deze procesnota, die fungeert als een informatief en aanpasbaar document, is vastgelegd in het 'Besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering in het kader van de regeling van de ruimtelijke beleidsplanning' (dd. 30/03/2018), kortweg het 'Besluit Ruimtelijke Beleidsplannen'.

In artikel 36 van het Besluit Ruimtelijke Beleidsplannen wordt beschreven hoe procesinformatie moet worden gedocumenteerd tijdens de opmaak (of herziening) van een gemeentelijk beleidsplan ruimte:

*HOOFDSTUK 4. Opmaak en herziening van een gemeentelijk beleidsplan ruimte
Afdeling 1. Procesinformatie
Artikel 36. (05/05/2018- ...)*

Overeenkomstig artikel 2.1.12, derde lid, van de VCRO, houdt het college van burgemeester en schepenen procesinformatie bij over de opmaak en herziening van het gemeentelijk beleidsplan ruimte. De procesinformatie kan geraadpleegd worden op de website van de gemeente.

De procesinformatie heeft betrekking op het doorlopen en nog te doorlopen proces en omvat minstens, telkens als dat van toepassing is :

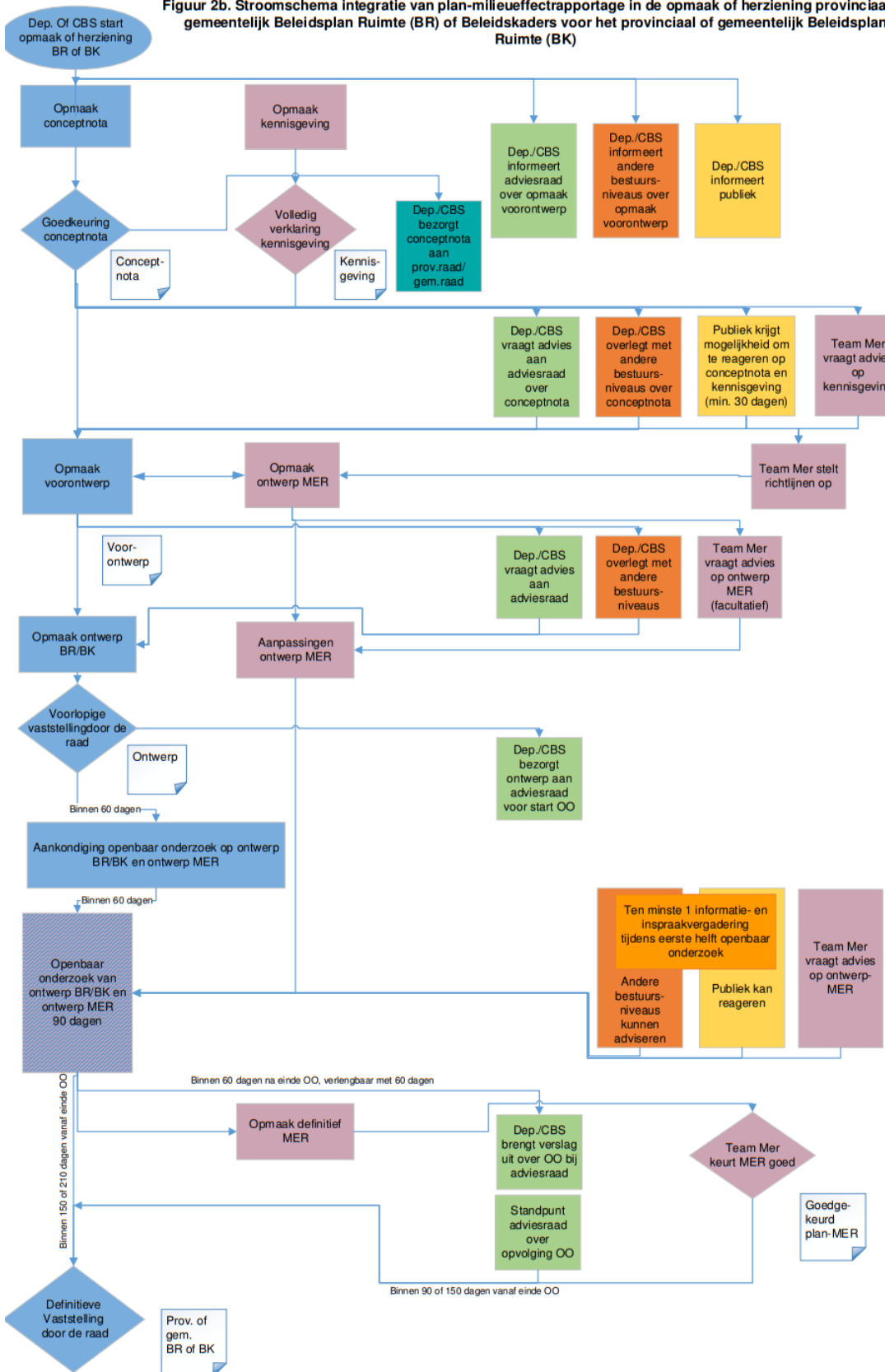
1° de datum van inwerkingtreding van het geldende gemeentelijk beleidsplan ruimte en van eventueel afzonderlijk vastgestelde of herziene beleidskaders;

2° de datum van opheffing van beleidskaders;
3° de vermelding dat de opmaak of herziening van het gemeentelijk beleidsplan ruimte of van een afzonderlijk vast te stellen of te herzien beleidskader lopend is;
4° de vermelding dat de opheffing van een beleidskader lopend is;
5° de doorverwijzing naar onderzoeken of effectbeoordelingen die het gemeentelijk beleidsplan ruimte dat in opmaak of van kracht is, of het beleidskader onderbouwen, of die dienen als informatie bij de besluitvorming;
6° een overzicht van het gevoerde informatie-, inspraak- en participatietraject;
7° duiding, in algemene zin, van de reacties tijdens of naar aanleiding van de meest recente inspraak- en participatie-initiatieven en het gevolg dat eraan is gegeven;
8° toekomstige informatie-, inspraak- en participatie-initiatieven;
9° de doorverwijzing naar monitorings- en evaluatie-initiatieven¹.

Met deze procesnota wenst de gemeente aan de modaliteiten van dit artikel te voldoen. Het is een informatief en dynamisch document dat het proces beschrijft en regelmatig zal worden bijgewerkt naarmate er verdere stappen in het proces worden genomen.

¹ Besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering in het kader van de regeling van de ruimtelijke beleidsplanning' (dd. 30/03/2018)

Figuur 2b. Stroomschema integratie van plan-milieueffectrapportage in de opmaak of herziening provinciaal gemeentelijk Beleidsplan Ruimte (BR) of Beleidskaders voor het provinciaal of gemeentelijk Beleidsplan Ruimte (BK)

FIGUUR 1: Stroomschema proces ruimtelijk beleidsplan

Planproces

Het 'Besluit Ruimtelijke Beleidsplannen' regelt het proces voor het opstellen van een gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan door de integratie van twee procedures uit twee verschillende decreten. Deze procedures omvatten:

- de procedure in het kader van de goedkeuring van een gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan, zoals bepaald in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) en de verdere verduidelijking hiervan in het Besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering in het kader van de regeling van de ruimtelijke beleidsplanning (dd. 30/03/2018).
- de procedure in het kader van de goedkeuring van een milieueffectenrapportage, zoals bepaald in het Decreet houdende de Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid.

De integratie van deze twee procedures wordt in groter detail beschreven in het 'Besluit Ruimtelijke Beleidsplannen'. Deze integratie heeft tot doel een optimale afstemming te bereiken tussen het inhoudelijke plan en de mogelijke milieueffecten ervan. Het Beleidsplan Ruimte van Kasterlee kan alleen definitief worden vastgesteld op het einde van de procedure als het beschikt over een goedgekeurd milieueffectenrapport (MER). De plannen en bijhorende procedures worden daarom nauw op elkaar afgestemd, met behulp van een stroomschema met procedurestappen zoals uiteengezet in het 'Besluit Ruimtelijke Beleidsplannen'.

Na de adviesronde over het voorontwerp Beleidsplan Ruimte zal de opmaak van het Beleidsplan Ruimte nog verschillende procedurele stappen doorlopen. We streven ernaar om het gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan eind september 2024 definitief vast te stellen. Voordat we dat bereiken, moeten er echter nog verschillende stappen worden genomen.

De belangrijkste procedurele stappen in dit traject worden hieronder vermeld:

- Voorlopige vaststelling van het ontwerp Beleidsplan Ruimte Kasterlee met ontwerp Milieueffectenrapport (MER);
- Aankondiging openbaar onderzoek op ontwerp Beleidsplan Ruimte met ontwerp MER;
- Doorlopen openbaar onderzoek met een adviesperiode voor andere bestuursniveaus en adviesvraag vanuit Team MER;
- Organisatie van één informatie- en inspraakvergadering tijdens de eerste helft van het openbaar onderzoek;
- Na afloop van openbaar onderzoek en adviesperiode: opmaak definitief MER en goedkeuring hiervan;
- Verwerking en verslag van ontvangen bezwaren en adviezen bij GECORO;
- Ontvangen standpunt GECORO omtrent verwerking en opvolging van het openbaar onderzoek op het Beleidsplan Ruimte met het goedgekeurd MER;
- Definitieve vaststelling van het Beleidsplan Ruimte met het goedgekeurd MER.

PLAN VAN AANPAK

Genomen stappen in het proces

Het Beleidsplan Ruimte zal uiteindelijk de structuurplannen vervangen, maar dit zal pas plaatsvinden na een uitgebreide procedure zoals beschreven in het hoofdstuk 'Wettelijk kader'. Er staat nog veel werk te wachten in de verdere voortgang van dit traject, maar tegelijkertijd zijn er al verschillende stappen ondernomen.

Voor de opmaak van het ruimtelijk beleidsplan, heeft de gemeente besloten om een extern ontwerpteam in te schakelen. Deze uitgeschreven overheidsopdracht omvat de opmaak van het gemeentelijk Beleidsplan Ruimte, evenals de bijhorende milieueffectenrapportage (plan-MER). Daarnaast maken ook de communicatie en participatie met verschillende partners en de brede bevolking onderdeel uit van deze opdracht.

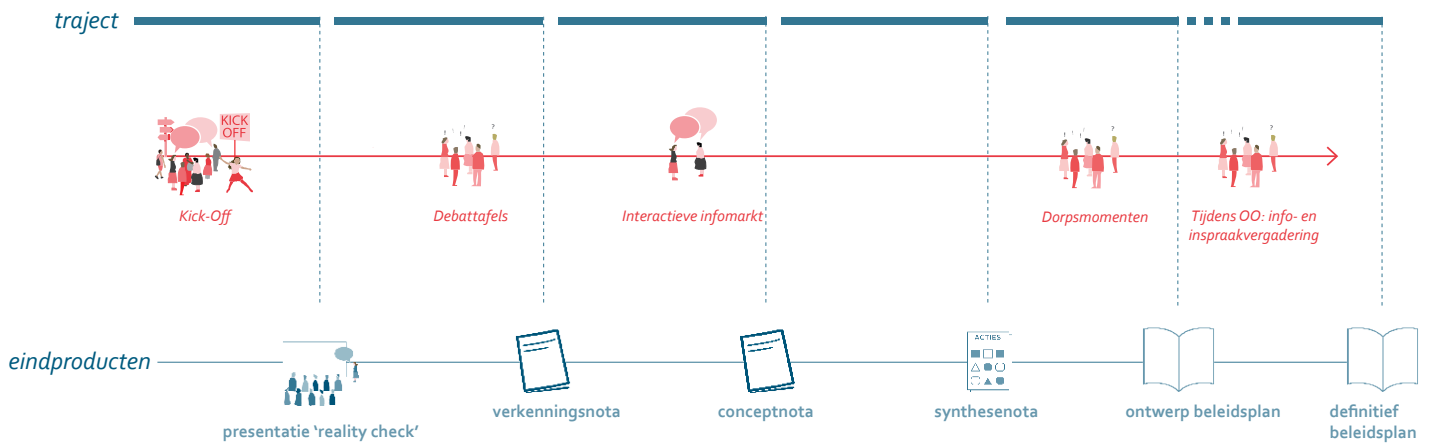
Op 22 september 2020 keurde de gemeenteraad het bestek goed om de opdracht uit te schrijven tot de opmaak van het Gemeentelijk Beleidsplan Ruimte. Op 23 februari 2021 besliste het College van Burgemeester en Schepenen om deze opdracht te gunnen aan het multidisciplinaire onderzoeksteam Atelier Romain - Antea Group- Endeavour.

Het plan van aanpak voor de opmaak van het Beleidsplan Ruimte is opgebouwd uit verschillende fasen:

- Reality Check - mei 2021
Eerste korte screening van de ruimte vanuit de verschillende disciplines
- Verkenningsfase - juni 2021 tot december 2021
Diepere analyse van de ruimtelijke structuur in Kasterlee, resulterend in een eerste set aan ambities voor 2050
- Verdiepende en verbredende onderzoeksfase - januari 2022 tot januari 2023
Onderzoeksfase waarin aanvullend onderzoek werd uitgevoerd om tot gerichte en realistische strategieën en eerste acties (i.f.v. beleidskaders) te komen
- Synthesefase met korte redactiefase - februari 2023 tot december 2023
Concretiseren van acties en opmaken van transitie-agenda's per beleidskader
- Procedurefase - januari tot september 2024
Formele procedure tot definitieve goedkeuring van het Beleidsplan Ruimte Kasterlee

In dit plan van aanpak bewaken we de afstemming met de strategische milieueffectenrapportage, zowel inhoudelijk als qua proces.

1. REALITY CHECK 2. VERKENNING 3. ONDERZOEK 4. SYNTHESE 5. REDACTIE 6. PROCEDURE

Participatie en overleg

Naast het inhoudelijke onderzoek wordt gedurende het traject voldoende tijd gereserveerd voor participatie- en overlegmomenten. Deze momenten vinden plaats met diverse belanghebbenden, waaronder ambtelijke en politieke actoren, stakeholders binnen het woonveld, adviesverlenende instanties, de provinciale overheid, en de brede bevolking. Tot op heden zijn de volgende overleg- en/of participatiemomenten gehouden:

- 26 april 2021 - Startvergadering
- 31 mei 2021 - Introductiedag met een brede groep ambtelijke actoren
- 13 september 2021 - GECORO
- 23 september 2021 - Kick-Off Webinar
- 30 september 2021 - Debattafels
- 27 januari 2022 - Stuurgroep
- 20 juni 2022 - College van Burgemeester en Schepenen
- 17 november 2022 - Gemeenteraadscommissie
- 21 november 2022 - Start publieke raadpleging op conceptnota
- 15 december 2022 - Infomarkt i.k.v. publieke raadpleging op conceptnota
- 9 januari 2023 - GECORO
- 20 januari 2023 - Einde publieke raadpleging op conceptnota
- 18 april 2023 - Interne workshop rond beleidskaders
- 17 mei 2023: Interne workshop met brede groep ambtelijke actoren rond toerisme
- 31 mei 2023: Interne workshop met woonmaatschappij Woonboog rond het beleidskader Wonen en Verdichting
- 21 september 2023 - Stuurgroep
- 5 december 2023 - Gemeenteraadscommissie
- 6 maart 2024 - Dorpsmoment i.k.v. ontwerp beleidsplan in Kasterlee
- 7 maart 2024 - Dorpsmoment i.k.v. ontwerp beleidsplan in Tielen
- 11 maart 2024 - bilateraal overleg met Woonboog i.v.m. sociaal wonen
- 12 maart 2024 - Dorpsmoment i.k.v. ontwerp beleidsplan in Lichtaart
- 12 juni 2024 - Infosessie i.k.v. openbaar onderzoek in Lichtaart
- 26 augustus 2024 - GECORO

Tijdens verschillende participatiemomenten, waaronder de Kick-Off, debattafels, en een infomarkt hebben we input verzameld van de brede bevolking van de gemeente over hun ruimtegebruik en ideeën verzameld over hoe het ruimtelijk beleid zou moeten worden vormgegeven. Met al deze ideeën, suggesties en bezorgdheden hebben we de ambities en strategieën voor het Beleidsplan Ruimte Kasterlee verder verfijnd en afgestemd op de behoeften en vragen van de bewoners en ruimtegebruikers. De verslagen van deze brede publieksmomenten zijn beschikbaar op de gemeentelijke website.

Naast de betrokkenheid van de bevolking worden in dit traject ook meerdere overlegmomenten ingepland

met politieke verantwoordelijken en externe actoren. Deze overlegmomenten dragen bij aan de ontwikkeling van het Beleidsplan Ruimte. Bovendien zijn er specifieke werksessies georganiseerd met ambtelijke actoren en woonactoren (zowel professioneel als ambtelijk), en zijn gemeentelijke adviesraden en commissies geraadpleegd.

Deze combinatie van onderzoek en doorgedreven participatie heeft zich bewezen als een waardevolle keuze. In korte tijd hebben we niet alleen inzicht gekregen in de ruimte, maar ook wat er leeft en beweegt in de gemeente en onder haar bewoners. Tegelijkertijd hebben we mogelijkheid om een breed draagvlak te creëren voor het Beleidsplan Ruimte. We blijven in de volgende fase dan ook inzetten op betrokkenheid en zullen dit momentum maximaal benutten.

Om het Ontwerp Beleidsplan met de brede bevolking af te stemmen, werden drie dorpsmomenten in Kasterlee, Lichtaart en Tielen georganiseerd. Gedurende de procedure voor het definitieve Beleidsplan Ruimte zullen nog de volgende overleg- en participatiemomenten georganiseerd worden:

- Tijdens de procedure voor het definitieve Beleidsplan Ruimte wordt een openbaar onderzoek van 90 dagen georganiseerd. Ook tijdens deze periode zal een informatie- en inspraakvergadering worden gehouden die open is voor het brede publiek. Het exacte format voor dit participatiemoment moet nog worden bepaald.
- De nodige adviezen worden ingewonnen bij andere overheden, adviesinstanties en partners.

Endeavour

Dendermondsesteenweg 50
9000 Gent - België
+32 (0) 9 233 69 76
info@atelierromain.be
www.atelierromain.be